Hamarøy kommune
Oppeid
8294 Hamarøy

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2014/2472
Deres ref:
Vår dato: 02.04.2014
Deres dato: 01.04.2014
Arkivkode:

Fellingstillatelse på ei gaupe - Hamarøy og Tysfjord kommuner

Fylkesmannen viser til søknad av 01.04.2014 fra Sagfjorden beitelag om skadefellingstillatelse på gaupe. Vi viser også til dialog mellom Fylkesmannen og Hamarøy kommune om saken.

Vedtak
Fylkesmannen i Nordland gir med dette fellingstillatelse på ei gaupe i deler av Hamarøy kommune og Tysfjord kommune fra og med 1. april til og med 11. april 2014.

Dette vedtaket er også sendt ut per e-post den 01.04.2014.

Grunnlaget for avgjørelsen
Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9. Miljødirektoratet har i vedtak av 11.02.2014 fastsatt en kvote på 3 betinga fellingstillatelser for gaupe i Nordland i perioden 16.02.2014 – 31.05.2014. Det er per i dag ikke felt dyr av denne kvoten og gjenværende kvote er dermed 3 gauper.

Fellingstillatelse gis for å forhindre at rovvilt gjør skade på bufe og tamrein. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland heter det blant annet:
"Ved vurdering av skadefelling som et tapsforebyggende tiltak ønsker Rovviltnemnda at det legges vekt på følgende forhold:

- *Om tapssituasjonen er i samsvar med kriteriene for en akutt tapssituasjon.*
- *Om andre forebyggende tiltak er vurdert eller utprøvd og ikke har vist seg å fungere.*
- *Bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltarten.*
- *Om bestandsmålet er oppnådd i det aktuelle delområdet i Nordland. Dette skal også tillegges vekt selv om bestandsmålet for fylket sett under ett ikke er oppnådd.*
- *Ut i fra en generell vurdering er det mindre aktuelt å tillate skadefelling på slutten av beitesesongen for sau, enn i starten. Dette fordi tidlig nedsanking er et effektivt tiltak som er godt egna på slutten av beitesesongen, i motsetning til skadefelling som i gjentatte sesonger har vist seg vanskelig å lykkes med.*
- *Om tapssituasjonen er innenfor prioritert beiteområde eller kalvingsområde, i de utvalgte kyststrøkene (jf. kap. 4.2) eller i Lofoten/Vesterålen, ønsker Rovviltnemnda en lav terskel for skadefelling av store rovdyr. Det kan i disse områdene være aktuelt med skadefelling selv om kriteriene for en akutt tapssituasjon ikke er klart oppfylt.*

- *Områdets betydning som beiteområde for sau eller rein."*

Videre i forvaltningsplanen er det fastsatt følgende kriterier for en akutt tapssituasjon:
"Om det foreligger en akutt tapssituasjon på sau og lam vil bli vurdert ut i fra:

- *Antall sau og lam dokumentert tatt av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt. Antall sau i beiteområdet vil være av betydning. Ved søknad om skadefelling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.*
- *Anslått antall sau som mangler ut i fra søyenes kodemerking, samt opplysninger om at enkelte søyer tar seg av flere lam enn sine egne. Disse opplysninger innhenter beitebrukerne ved tilsyn av sauene i utmarka.*
- *Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- *I prioriterte beiteområder skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere."*

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriftens § 9 om fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling. Det skal særlig tas hensyn til:

a) områdets betydning som beitemark
b) skadenes omfang og utvikling
c) potensialet for framtidige skader
d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Tilfeller hvor det nylig har skjedd angrep som også ligger an til å fortsette, og som samlet er å betrakte som vesentlige, ligger i kjernen av bestemmelsens virkeområde.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Gaupebestanden i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til

alle forvaltningsledd. Siste tilgjengelige resultater er fra registreringer vinteren 2012/2013, presentert i NINA Rapport 960 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge 2013*. Vi viser også til vurderinger gjort i Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av 11.02.2014.

I region 7 (Nordland) er det fastsatt et bestandsmål på ti årlige ynglinger av gaupe. Det er i den siste treårsperioden (2011-2013) registrert henholdsvis 8,5, 8 og 10 ynglinger i region 7. Registrert bestand har følgelig ligget noe under fastsatt bestandsmål de siste årene, men var akkurat på bestandsmålet i 2013.

Det aktuelle tapsområdet er en del av forvaltningsområde Nordfylke hvor bestandsmålet er tre årlige ynglinger. Vinteren 2012/2013 ble det dokumentert en familiegruppe på grensa mellom Indre Midtfylket og Nordfylket. Videre ble det registrert en usikker yngling i Hamarøy kommune.

Inneværende vinter er det dokumentert spor av familiegrupper i 5 tilfeller i Nordland, mellom Saltdal og Grane. Hvor mange ulike familiegrupper dette til slutt vil bli vurdert som (på bakgrunn av avstandsregler), vurderes av Rovdata innen 15. mai. I denne samtidig vurderer Fylkesmannen at det er riktig å påpeke at det har vært vanskelige sporingsforhold inneværende vinter. Statens naturoppsyn har mottatt betydelig færre meldinger om familiegrupper og de har kun i begrenset grad hatt føreforhold til å søke aktivt etter gaupefamilier.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Kjent avgang av gaupe i Nordland inneværende vinter er på 12 dyr, hvorav 4 voksne hunngauper. Alle ble felt under kvotejakta. Det er ikke kjent avgang av gaupe i det aktuelle fellingsområdet.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Det foreligger betydelig kunnskap og gaupebestanden i Norge og Nordland, og ulike påvirkninger på bestanden. Dårlige sporingsforhold denne vinteren gir imidlertid større usikkerhet om bestandsstørrelsen inneværende vinter.

Fylkesmannen viser til det overnevnte og legger begrenset vekt på Føre-var-prinsippet. Vi viser også til at direktoratet vurderer at et uttak av inntil 3 gauper på skadefelling i Nordland ikke vil sette gaupebestandens overlevelse i fare.

Søknaden fra beitelaget
Sagfjord beitelag søker om skadefelling av minst en gaupe. De viser til at det er observert spor etter 3 forskjellige gauper fra Ulsvåg og nordover. Sagfjord beitelag ber om at skadefellingsforsøket organiseres og ledes av Raymond Osbakk i Sørfold/Fauske interkommunale skadefellingslag.

Fylkesmannens vurdering
Skadefelling er primært et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. I kommentarene til forskriftens § 9 om skadefelling, står følgende: «*Tilfeller hvor det nylig har skjedd angrep som også ligger an til å fortsette, og som samlet er å betrakte som vesentlige, ligger i kjernen av bestemmelsens virkeområde. Hvor det har skjedd skade i det aktuelle området for lengre tid tilbake, typisk sist beitesesong, vil det også være hjemmel til å fatte fellingsvedtak forutsatt at øvrige omstendigheter åpner for dette. Det gjelder selv om det ennå er en tid frem til neste beitesesong, så lenge omstendighetene tilsier at store problemer kan forventes i det aktuelle området når bufe eller tamrein kommer på beite. Hvor oppstått skade i seg selv ikke er omfattende, men hvor den sammen med fremtidige skader samlet sett vurderes å være vesentlige, kan det åpnes for felling for å unngå skade i fremtiden. Hvor det er tale om fremtidig skade, uten at skade har oppstått på vedtakstidspunktet, er det også hjemmel til å gi fellingstillatelse dersom øvrige vilkår er oppfylt.»*

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. For rovviltregion 7 – Nordland lå bestanden av gaupe på bestandsmålet vinteren 2012/2013. Det er sannsynlig at regionen ikke når det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen inneværende år. Dette tillegges vekt i våre vurderinger om evt. skadefellinger i fylket, og det vil denne vinteren generelt være en høyere terskel enn tidligere for å innvilge skadefelling i områder med mål om yngling av gaupe.

Fylkesmannen vurderer at følgende forhold taler for å innvilge skadefellingstillatelse:

- Det aktuelle omradet er definert som prioritert beiteområde og har som en del av et definert kystområde en særlig prioritet til beitedyr.
- Gaupebestanden i Hamarøy/Tysfjord har i flere år vært lav, men de siste vintrende har vi registrert økende aktivitet. Det er registrert spor etter flere gauper i området i vinter, men det er ikke dokumentert spor etter gaupefamilier i området. På grunn av vanskelige sporingsforhold i registreringsperioden kan det imidlertid ikke utelukkes at er det er en familiegruppe i området i vinter.
- Det er ikke felt gaupe i det aktuelle området på flere år.
- Både sauenæringa og reindriftsnæringa i området har hatt betydelige tap de siste årene. Tapene av sau til gaupe har økt i flere besetninger sist beitesesong. Sagfjorden beltelag er blant beitelagene i fylket med høyest tapsprosent i 2013. Sommeren 2013 ble det dokumentert 5 tap av sau til gaupe i Hamarøy kommune, og Fylkesmannen erstattet 56 sau og lam til gaupe i Sagfjorden beitelag.

Fylkesmannen vurderer at følgende forhold taler mot å innvilge skadefellingstillatelse:

- I en situasjon hvor vi er akkurat på bestandsmålet, hvor det er usikkerhet knyttet til årets gaupebestand, og hvor vi har en begrenset kvote for betinget skadefelling, vurderer vi at det på denne tiden av året primært er riktig å prioritere skadefelling til situasjoner med akutte pågående tap i reindrifta. Dette er ikke tilfelle i foreliggende sak.
- Uten ferske dokumenterte tap blir et uttak av gaupe mindre målrettet enn om det kan iverksettes skadefelling på et konkret skadegjørende individ.
- Det er sannsynlig at regionen ikke når det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen inneværende år. Dette innebærer en høyere terskel enn tidligere for å innvilge skadefelling i områder med mål om yngling av gaupe.

Konklusjon

Med bakgrunn i opplysninger om gaupeaktiviteten i omradet og at det ikke er felt gaupe under kvotejakta, vurderer vi at potensialet for framtidige tap av både sau og rein er betydelig. Fylkesmannen vurderer at det vil være vanskelig å iverksette andre og mer effektive tapsforebyggende tiltak i løpet av kalvinga for rein og kommende beitesesong for sau. Etter en samlet vurdering av saken, kommer vi at det er riktig å iverksette skadefelling av ei gaupe. Vi legger betydelig vekt på at det aktuelle området ligger innenfor kyststrøk som har en særlig prioritert til sau og rein.

Vilkår knyttet til fellingstillatelsen

1. Fellingstillatelsen gjelder fra og med 1. april til og med 11. april 2014.

2. Tillatt område for felling er Hamarøy og Tysfjord kommuner sør for Tysfjorden og nord for rett linje mellom Tømmerneskrysset i Hamarøy kommune og Hellandsberg i Tysfjord kommune.

3. Fellingsforsøket skal etter beste evne rettes mot skadevoldende individ.

4. Hamarøy kommune skal bruke Sørfold/Fauske interkommunale skadefellingslag til gjennomføring av fellingsforsøket. Fellingsleder er Raymond Osbakk. Det må utarbeides en liste over deltakerne (med fødselsdato), som holdes løpende oppdatert. Kun personer som står på denne lista og som er innmeldt til Fylkesmannen, kan delta på fellingsforsøket. Fellingslaget kan om nødvendig justeres etter hvert av Fylkesmannen eller fellingsleder. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltagere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.

5. Viltloven § 21 forbyr bruk av motorkjøretøy til blant annet lokalisering av vilt. For å effektivisere fellingsforsøket, dispenserer Fylkesmannen fra viltlovens § 21 og tillater bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor etter gaupe og til å utpostere jegere under fellingsforsøket. Denne dispensasjonen gjelder for inntil 3 snøskutere. **Forfølgelse og avledning av gaupas oppmerksomhet med snøskuter er ikke tillatt, og det er heller ikke lov til å felle gaupe fra snøskuter.** Våpen skal være forsvarlig nedpakket under kjøring, jf. § 22-8 i våpenforskriften. Nødvendige tillatelser i henhold til motorferdselloven må innhentes fra kommunen. Nødvendige tillatelse til evt. kjøring innenfor verneområder må innhentes fra vernemyndighet. Vi gjør også oppmerksom på at den enkelte grunneier har anledning til å nekte kjøring selv om det er innhentet dispensasjon fra kommunen.

6. Det stilles kr 15 000,- til rådighet til dekking av utgifter (ikke lønn) til personellet. Kortfattet rapport (fellingsinnsats, aktivitet av gaupe og erfaringer med fellingsforsøket), samt krav om refusjon sendes samlet til Fylkesmannen i Nordland innen 15.05.2014. Rapport m/ kostnadsoversikt kan sendes per e-post til fmnooys@fylkesmannen.no.

7. Deltakere på kommunalt/interkommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Det fastsettes ramme for utbetaling av godgjøring på inntil kr 50 000,-. Maksimal døgnsats per jeger er kr 1400,-. Fylkesmannen gir tilskudd til kommunen til utbetaling av godtgjøring i overenstemmelse

med § 9a. Utbetalingen til kommunen skjer etter at FM har mottatt dokumentasjon fra kommunen, i første rekke rapport fra fellingsleder om fellingsforsøket der det fremgår hvor lang tid som er benyttet og hvor mange deltakere som har vært involvert. Timeliste og anmodning om utbetaling av godtgjørelse må sendes til Fylkesmannen innen 15.05.2014. Se mer informasjon om godtgjøringsordningen i vedlagte brev av 18.06.2012. Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Registrering som lisensjeger skjer på Jegerregisteret; https://w2.brreg.no/lisensjeger/.

8. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf §§ 15 og 16 i Forskrift av 22.03.2002 om utøvelse av jakt og fangst.

9. Godkjent gaupebås som er utplassert i Skarvika kan benyttes i skadefellingsforsøket. Det skal føres tilsyn med båsen minst hver morgen og kveld tilsvarende kravene ved kvotejakt. Tilsynsskjema skal sendes inn sammen med rapport fra skadefellingsforsøket.

10. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.

11. Felling eller forsøk på felling av gaupe skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det i arbeidstida gis beskjed på telefon 75531568 og etter arbeidstid på telefon 47829091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.

12. Dersom gaupe skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.

13. Gaupe felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim.

14. Bruk av hund vil i mange tilfeller være effektivt for å lokalisere rovvilt. Normalsituasjonen er derfor at hund i de fleste tilfeller medbringes, både for jaktlige formål og for evt. ettersøk. Det er videre normalt at hunden i slike tilfeller føres i bånd. For de tilfeller der det også vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Fylkesmannen viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr.

15. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.

16. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger
Dette vedtaket blir kunngjort i miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage
Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.
En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Øyvind Skogstad
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi:
Fauske kommune v/ Hilde Holtan (e-post)
Foreningen Våre Rovdyr (e-post)
Hamarøy kommune (e-post)
Mattilsynet (e-post)
Miljødirektoratet (SharePoint)
Nordland Bondelag (e-post)
Nordland reindriftssamers fylkeslag v/Mads Kappfjell (e-post)
Nordland sau og geit v/ Ann-Guro Hansen (e-post)
Norges Naturvernforbund – Nordland (e-post)
Prosjekt Sau i Nord-Salten v/ Geir Solli
Rovviltnemnda i Nordland (e-post)
Rovviltutvalget i Nordland bonde- og småbrukarlag (e-post)
Sagfjorden Beitelag v/ Ragnhild Engan (e-post)
Stajggo-Hábmer RBD v/ Per Labba, 8270 Drag
Statens naturoppsyn i Nordland (e-post)
Tysfjord kommune (e-post)